

Consell Directiu

Les Monografies mèdiques a Reus

1 'Ajuntament de Reus acaba d'adquirir la col·lecció sencera de les *Monografies mèdiques*, aparegudes entre 1926 i 1936 sota la direcció del metge reusenc Jaume Aiguader i Miró.

A les biblioteques de Reus d'accés públic no hi ha cap col·lecció sencera de les *Monografies mèdiques*. Al Centre de Lectura hi ha exemplars esparços.

Durant els deu anys de vida de la revista, s'hi van editar treballs i articles significatius, com els dels membres del prestigiós Institut de Fisiologia (August Pi i Sunyer, Carrasco i Formiguera, Leandre Cervera...), sempre en català. La rellevància dels treballs que hi van aparèixer i els editorials de Jaume Aiguader configuren la col·lecció íntegra com un document d'interès en la història de les ciències catalanes avui difícil d'obtenir.

Els editorials de Jaume Aiguader i Miró (Reus, 1882-Mèxic 1943) van aparèixer en cada un dels exemplars de les *Monografies mèdiques*. El seu contingut és un referent de literatura científica, actualitat política i social, punts de vista de salut pública i compromís amb la societat catalana.

Vegem-ne alguns exemples:

Aiguader considera Turró artífex de la renaixença científica catalana (núm. 2, juny de 1926); reivindica el deure i el dret dels metges al reciclatge i a l'actualització científica: "el metge que no estudia va transformant-se en curandero" (núm. 3, juliol de 1926).

Propugna l'europeïtzació de la ciència (núm. 12, juny de 1927), defensa les activitats del Sindicat de Metges de Catalunya i les assegurances per a la vellesa (núm. 27, abril de 1929).

Fa balanç i reconeix els inconvenients pràctics de publicar en català: correccions ortogràfiques, més feina, només 800 subscriptors d'un total de 3.000 possibles, traducció prèvia d'articles d'autors no catalanoparlants. I es reafirma en la voluntat de fer una obra indispensable per al metge pràctic i

vinculada a la reivindicació de la llengua (núm. 29, juny de 1929).

Demana una hospitalització en condicions higièniques i sense els amuntegaments de l'època (núm. 54, novembre de 1930). Segueix demanant higiene en tota activitat de la vida moderna: "la higiene ha esdevingut una expressió de la justícia humana" (núm. 54, agost de 1931).

Exhorta a la creació de jardins per a infants, a bastir cases saludables per a obrers, i convoca els barcelonins a recuperar la seva façana marítima, llavors ben bruta (núm. 56, novembre de 1931).

Defensa el Patronat de la Universitat Autònoma de Barcelona i l'acció renovadora de l'ensenyament universitari de Medicina (núm. 71, juliol de 1933), aplaudint la fi de la carrera lliure de medicina i les activitats de recerca científica d'investigadors locals.

Saluda les organitzacions obreres amb finalitats formatives en el lleure (núm. 92, octubre de 1935).

Anuncia amb entusiasme la versió catalana de l'obra de Claude Bernard *Introducció a l'estudi de la Medicina Experimental* (núm. 99, juny de 1936). Aiguader havia iniciat el seu amic Pi i Sunyer i Bayo a traduir del francès aquest text fonamental per a l'evolució de la medicina: "les obres com la de Bernard ens donen unitat amb el món", escriu a l'editorial del darrer exemplar.

A més de dirigir les *Monografies mèdiques*, Aiguader va ser alcalde de Barcelona i ministre de la II República. Va exiliar-se a Mèxic el 1939, on va morir. En vida, ve rebre reconeixement de l'Ajuntament Republicà de Reus. Anys després de la seva mort, l'Ajuntament de Barcelona va dedicar un carrer vora el mar a aquell alcalde reusenc higienista que volia una Barcelona saludable cara a la Mediterrània.

Els textos de Jaume Aiguader als editorials de les *Monografies* són un precedent de conceptes actuals de salut pública. Un lloc

escaient per acollir-los és la Biblioteca de l'Institut de Puericultura, la Gota de Llet. Allí hi ha el fons bibliogràfic del Dr. Frias, un altre higienista reusenc, i les actuals dependències de Salut Pública de l'Ajuntament de Reus.

És al palau municipal, al Mercadal, on els retrats de tots dos metges reusencs són gairebé tan a prop com ara els seus textos a la Gota de Llet, en paral·lelisme d'acollida.

Ciudadans i estudiosos podran conèixer les *Monografies mèdiques* i tot el fons bibliogràfic de l'Institut de Puericultura: gairebé mil volums publicats al s. XX sobre medicina i qüestions socials relacionades amb la salut, fixats pel bibliotecari municipal.

Llibres, revistes i *Monografies mèdiques* són a disposició de consulta. Això pot ser possible en el mateix Institut de Puericultura, al carrer Ample 13, prèvia concertació amb la directora o amb qui ella delegui.

Amb l'aportació de les *Monografies*, els anys vint i trenta de la medicina catalana queden força documentats. D'altra banda, a Reus hi ha arxius i biblioteques, documentació sobre l'Hospital de Sant Joan, l'Institut Pere Mata, antigues publicacions mèdiques de Reus a les vitrines de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques —hemeroteca i textos moderns a la Facultat de Medicina i CS de la URV, amb un avançat servei de teledocumentació a la biblioteca.

Tot plegat, i malgrat problemes de dispersió i manteniment, cent anys d'història de la medicina catalana des de finals del s. XIX fins a la fi del s. XX ofereixen interessants possibilitats d'estudi a la nostra ciutat.

■ ANDREU PUJOL
REGIDOR DE SALUT PÚBLICA